

Bożena Mayer-Gawron, specjalista ds. kształcenia branżowego i doradztwa edukacyjno-zawodowego, Krajowy Zespół Ekspertów ECVET

Nie taki diabeł straszny – czyli w jaki sposób właściwie zaplanować i zrealizować mobilność z wykorzystaniem systemu ECVET?

Szkoły zawodowe realizujące krajowe i międzynarodowe projekty unijne, które mają na celu wspieranie mobilności edukacyjnej uczniów i nauczycieli, nie mają problemów z rekrutacją. Liczba wniosków składanych do Narodowej Agencji programu Erasmus+ w ramach sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe stopniowo rośnie i są to co raz lepsze projekty. Wzbogacają one kompetencje zawodowe i interpersonalne uczniów i nauczycieli, przygotowując uczestników do dynamicznego wejścia na krajowy i międzynarodowy rynek pracy.

Reforma kształcenia zawodowego wdrożona w latach 2017-2019 wpisuje się w tematykę projektów mobilności, w czasie których uczestnicy nabywają nową wiedzę, umiejętności zawodowe i kwalifikacje. Mogą one być potwierdzone europejskim dokumentem Europass-Mobilność czy Indywidualnym Wykazem Osiągnięć, opracowanym na zasadach Europejskiego systemu akumulowania i przenoszenia osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET).

Statystyki złożonych wniosków wskazują, że z roku na rok **rośnie liczba projektów mobilności w sektorze kształcenia zawodowego, w których zadeklarowano wykorzystanie systemu ECVET**. W roku 2019 ponad połowa (58%) zatwierdzonych projektów zawierała deklaracje dot. zastosowania elementów systemu ECVET. Dla porównania, w roku 2018 r. było to 49% projektów, w 2017 r. - 47 %, w 2016 r. - 45%, w 2015 r. - 41 % a w 2014 r. - 33%.

Od 1 września 2019 r. w ramach reformy kształcenia zawodowego zostały wdrożone **nowe podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego**, które zostały opublikowane w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019, poz. 991). Nowe podstawy programowe są bardzo dobrym pomocniczym materiałem dla opracowania dokumentu Europass-Mobilność czy dokumentów ECVET. Mają one inną budowę niż dotychczasowe podstawy z 2017 i 2012 r., które były przyporządkowane do jednego z 8 obszarów kształcenia. Podstawy z 2019 r. są przyporządkowane do **32 branż zawodowych**. W każdej branży znajdują się zawody charakterystyczne dla danej branży zawodowej. W danym zawodzie wyodrębniono kwalifikacje zawodowe, których symbol zaczyna się od trójliterowego symbolu określenia branży i dwucyfrowego oznaczenia.

Przykład 1.

BRANŻA TELEINFORMATYCZNA (INF)

Zawód technik informatyk – symbol cyfrowy zawodu – 351203

W zawodzie technik informatyk wyodrębniono dwie kwalifikacje:

INF.02. Administracja i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i lokalnych sieci komputerowych

INF.03. Tworzenie i administrowanie stronami i aplikacjami internetowymi oraz bazami danych.

We wszystkich zawodach branżowej szkoły I stopnia wyodrębniono jedną kwalifikację zawodową, natomiast w technikum (szkole policealnej) mogą być maksymalnie dwie wyodrębnione kwalifikacje zawodowe.

Podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego są pisane **językiem oczekiwanych efektów kształcenia**, do których opracowano **kryteria weryfikacji**. W 2010 r. w publikacji *“Learning outcomes approaches in VET curricula – A comparative analysis of nine European countries”* (Cedefop, 2010) wskazano kryteria oceniania dotyczące danego efektu kształcenia, które są wykorzystywane w wielu systemach kwalifikacji, w wielu systemach kształcenia zawodowego w krajach takich jak: Irlandia, Estonia, Francja, Holandia, Słowenia, Zjednoczone Królestwo. W 2010 r. tylko Niemcy i Polska nie korzystały z kryteriów weryfikacji w systemach kształcenia zawodowego. Dopiero podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego wdrożone w 2019 r. zawierają kryteria weryfikacji opracowane do danego oczekiwanego efektu kształcenia zawodowego. Tak więc każda jednostka efektów kształcenia zawarta w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie zawiera kryteria weryfikacji. Mogą być one w procesie oceniania i egzaminowania uczniów, ale mogą być również wykorzystywane w projektowaniu dokumentów projektowych dotyczących mobilności zawodowych, walidacji tych mobilności.

Zestaw oczekiwanych efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie jest podzielony na części efektów kształcenia określone w podstawach programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego jako „**jednostki efektów kształcenia (JEK)**”, z których każda może być nauczana na kursach umiejętności zawodowych, o których mowa w art. 4 pkt 35a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, chyba że w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego nie przewidziano możliwości prowadzenia kursów umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.

Każdy **kwalifikacyjny kurs zawodowy (KKZ)** dotyczący danej kwalifikacji zawodowej (określonej liczby jednostek efektów kształcenia) może być podzielony na mniejsze kursy, tzw. **kursy umiejętności zawodowych (KUZ)**. Osoby dorosłe w ramach kształcenia ustawicznego mają możliwość nabycia kompetencji zawodowych etapami, poprzez ukończenie kursów umiejętności zawodowych, wszystkich wymaganych w ramach danego kursu kwalifikacji zawodowych, przystąpić do egzaminu zawodowego i zdobyć nowe kompetencje zawodowe potwierdzone certyfikatem kwalifikacji zawodowej wydanym przez okręgową komisję egzaminacyjną. Takie gromadzenie kwalifikacji etapami w określonym czasie jest zgodnie z zasadami ECVET. Podział kwalifikacyjnych kursów zawodowych na kursy umiejętności zawodowych zwiększa elastyczność systemu edukacji, daje możliwość gromadzenia kwalifikacji etapami.

W skład każdej podstawy programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego wchodzi następujące jednostki efektów kształcenia:

1. Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP);
2. Podstawy zawodów – podstawowa wiedza charakterystyczna dla danego zawodu, danej branży, danej wiedzy zawodowej np. podstawy fryzjerstwa, podstawy motoryzacji, podstawy mechaniki itp.;
3. Umiejętności zawodowe charakterystyczne dla kwalifikacji;
4. Język obcy zawodowy (JOZ);
5. Kompetencje personalne i społeczne (KPS);
6. Organizacja pracy małych zespołów (OMZ) – dotyczy tylko klas w technikum.

Kolejną ważną programową zmianą w kształceniu zawodowym jest **wydłużony czas praktyk zawodowych dla uczniów technikum**. Praktyka zawodowa została wydłużona do 8 tygodni (280 godzin) kształcenia zawodowego w rzeczywistym środowisku przyszłej pracy zawodowej. Dłuższy czas programowych praktyk zawodowych może mieć wpływ na ilość i czas realizowanych mobilności zawodowych w programie Erasmus+. W ramach programu

Erasmus+ można także zwiększyć czas mobilności edukacyjnych, aby były to **mobilności długoterminowe** (> 3 miesiące).

Kształcenie zawodowe zakłada nabycie przez ucznia w czasie edukacji szkolnej wiedzy i umiejętności, kompetencji potrzebnych do wykonywania danego zawodu. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego określa, w jakich warunkach to kształcenie powinno przebiegać:

„Bliska współpraca szkół prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami stanowi istotny element nowoczesnego kształcenia, odpowiadającego potrzebom współczesnej gospodarki. Szkoła prowadząca kształcenie zawodowe powinna realizować to kształcenie w oparciu o współpracę z pracodawcami, a praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się w jak największym wymiarze w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych, a także w centrach kształcenia zawodowego, warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych i placówkach kształcenia ustawicznego.¹”

Przepisy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego stosuje się począwszy od:

- 1) roku szkolnego 2019/2020 w:
  - a. klasie I branżowej szkoły I stopnia, która rozpoczyna się z dniem 1 września 2019 r. lub z dniem 1 lutego 2020 r.,
  - b. semestrze I szkoły policealnej,
  - c. klasie I dotychczasowego czteroletniego technikum,
  - d. klasie I pięcioletniego technikum,
- 2) roku szkolnego 2020/2021 w:
semestrze I branżowej szkoły II stopnia – a w latach następnych również w kolejnych klasach lub semestrach tych szkół.

Rozporządzenie powyższe określa podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego przyporządkowane do następujących branż²:

1. audiowizualnej (AUD), które stanowią załącznik nr 1 do rozporządzenia;
2. budowlanej (BUD), które stanowią załącznik nr 2 do rozporządzenia;
3. ceramiczno-szklarskiej (CES), które stanowią załącznik nr 3 do rozporządzenia;
4. chemicznej (CHM), które stanowią załącznik nr 4 do rozporządzenia;
5. drzewno-meblarskiej (DRM), które stanowią załącznik nr 5 do rozporządzenia;
6. ekonomiczno-administracyjnej (EKA), które stanowią załącznik nr 6 do rozporządzenia;
7. elektroenergetycznej (ELE), które stanowią załącznik nr 7 do rozporządzenia;
8. elektroniczno-mechatronicznej (ELM), które stanowią załącznik nr 8 do rozporządzenia;
9. fryzjersko-kosmetycznej (FRK), które stanowią załącznik nr 9 do rozporządzenia;
10. górniczo-wiertniczej (GIW), które stanowią załącznik nr 10 do rozporządzenia;
11. handlowej (HAN), które stanowią załącznik nr 11 do rozporządzenia;

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. (Dz. U. z 2019. poz. 316)

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. 2019. poz. 991)

12. hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (HGT), które stanowią załącznik nr 12 do rozporządzenia;
13. leśnej (LES), które stanowią załącznik nr 13 do rozporządzenia;
14. mechanicznej (MEC), które stanowią załącznik nr 14 do rozporządzenia;
15. mechaniki precyzyjnej (MEP), które stanowią załącznik nr 15 do rozporządzenia;
16. metalurgicznej (MTL), które stanowią załącznik nr 16 do rozporządzenia;
17. motoryzacyjnej (MOT), które stanowią załącznik nr 17 do rozporządzenia;
18. ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO), które stanowią załącznik nr 18 do rozporządzenia;
19. ogrodniczej (OGR), które stanowią załącznik nr 19 do rozporządzenia;
20. opieki zdrowotnej (MED), które stanowią załącznik nr 20 do rozporządzenia;
21. poligraficznej (PGF), które stanowią załącznik nr 21 do rozporządzenia;
22. pomocy społecznej (SPO), które stanowią załącznik nr 22 do rozporządzenia;
23. przemysłu mody (MOD), które stanowią załącznik nr 23 do rozporządzenia;
24. rolno-hodowlanej (ROL), które stanowią załącznik nr 24 do rozporządzenia;
25. rybackiej (RYB), które stanowią załącznik nr 25 do rozporządzenia;
26. spedycyjno-logistycznej (SPL), które stanowią załącznik nr 26 do rozporządzenia;
27. spożywczej (SPC), które stanowią załącznik nr 27 do rozporządzenia;
28. teleinformatycznej (INF), które stanowią załącznik nr 28 do rozporządzenia;
29. transportu drogowego (TDR), które stanowią załącznik nr 29 do rozporządzenia;
30. transportu kolejowego (TKO), które stanowią załącznik nr 30 do rozporządzenia;
31. transportu lotniczego (TLO), które stanowią załącznik nr 31 do rozporządzenia;
32. transportu wodnego (TWO), które stanowią załącznik nr 32 do rozporządzenia.

W Rozporządzeniu z dnia 16 maja 2019 r. zawarto **dodatkowe umiejętności zawodowe**, napisane językiem efektów kształcenia, dla których opracowano kryteria weryfikacji w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego, a które zawarte są w załączniku nr 33 do rozporządzenia. Jako przykład można podać branżę fryzjersko-kosmetyczną, dla której opracowano następujące dodatkowe umiejętności zawodowe:

- *Elementy trychologii we fryzjerstwie;*
- *Elementy wizażu;*
- *Podstawy barberstwa;*
- *Podstawy charakteryzacji;*
- *Stylizacja koloru;*
- *Wykonywanie i pielęgnacja tresek;*
- *Zagęszczanie i przedłużanie włosów.*

Uczeń w czasie trzech czy pięciu lat edukacji zawodowej (branżowa szkoła I stopnia, technikum) może nabyć dodatkowe umiejętności zawodowe, związane z danym zawodem i z zapotrzebowaniem rynku pracy na pewne usługi, przez co jest lepiej przygotowany do wejścia na krajowy czy międzynarodowy rynek pracy. Oprócz tego uczeń w trakcie edukacji w szkole zawodowej może uzyskać kwalifikacje rynkowe ze Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji, poszukiwane na rynku pracy w branży budowlanej, np. monter stolarki budowlanej. Uczeń, absolwent szkoły zawodowej w oparciu o Art. 122a Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z dnia 11 stycznia 2017 r., Dz. U. z 30 listopada 2018 r. poz. 2245) może jednokrotnie, nieodpłatnie przystąpić do walidacji i certyfikowania kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

Podstawy programowe są opracowane dla 215 zawodów wpisanych do klasyfikacji zawodów, zgodnych z Rozporządzeniem z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa

branżowego (Dz.U z 2019 r. poz. 316).

Tabele klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego dla danej branży zawodowej zawierają następujące informacje tj.:

- Symbol i nazwa zawodu;
- Stopień Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji pełnej, dla zawodu (cyfra rzymska);
- W jakim typie szkoły może dany zawód może być nauczany oraz czy dana kwalifikacja może być na kwalifikacyjnym kursie zawodowym nauczana;
- Wykaz kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie, z ich symbolem i nazwą kwalifikacji i stopniem Polskiej Kwalifikacji Rynkowej dla kwalifikacji częściowej (cyfra arabska);
- Nazwę Ministra właściwego dla zawodu odpowiedzialnego za kształcenie zawodowe w tym zawodzie, w zawodach danej branży.

Informacje te warto uwzględnić w dokumentach projektowych: Porozumieniu o partnerstwie (Memorandum of Understanding), Porozumieniu o programie zajęć ECVET dla mobilności osób uczących się (Learning Agreement), Indywidualnym wykazie osiągnięć ECVET, Karcie oceny ECVET czy dokumencie Europass-Mobilność.

Pod linkiem

<https://erasmusplus.org.pl/dokumenty/ksztalcenie-i-szkolenia-zawodowe/>

szkoły przygotowujące się do składania wniosków w ramach sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe z wykorzystaniem systemu ECVET mogą znaleźć dokumenty (druki) potrzebne do opracowania i dołączenia ich do wniosku aplikacyjnego m.in.:

- ✓ *Porozumienie o programie zajęć ECVET dla mobilności osób uczących się*
- ✓ *Porozumienie o programie zajęć ECVET – Memorandum of Understanding*

Jest też:

- ✓ *Porozumienie o programie zajęć dla mobilności osób uczących się*
- ✓ *Program szkolenia dla mobilności kadry w ramach sektora*
- ✓ *Zobowiązanie do Zapewnienia Jakości Mobilności*

Reasumując w programie Erasmus+ są dwa rodzaje porozumień o programie staży/praktyk uczniowskich – z ECVET i bez ECVET.

Obowiązujący *Program szkolenia dla mobilności kadry w ramach sektora* nie zawiera danych dot. systemu ECVET, ale w ramach szkoleń branżowych dla nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu, które mogą być realizowane za granicą, można opracować program szkolenia z elementami systemu ECVET, a efekty szkolenia opisać w dokumencie Europass-Mobilność.

W artykule zaprezentowane są przykładowe dokumenty dotyczące mobilności z wykorzystaniem ECVET, w których zawarto efekty kształcenia zawodowego, kryteria weryfikacji, oznaczenia jednostek efektów kształcenia kwalifikacji zawodowych wyodrębnionych w danym zawodzie, które zostały opracowane w oparciu o podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego.

Przykład 2.

Sposób wypełnienia dokumentu *“Porozumienie³ o programie zajęć dla mobilności osób uczących się w ramach sektora kształcenie i szkolenia zawodowe w programie Erasmus+”* w części 3. dotyczącej kwalifikacji uczestnika mobilności w części 4. dotyczącej opisu efektów uczenia się, które mają zostać osiągnięte podczas mobilności, w części 5. opisującej ocenianie i jej udokumentowanie oraz w części 6. dotyczącej walidacji.

Część 3.

Uczeń szkoły zawodowej: branżowej szkoły I stopnia czy technikum biorący udział w mobilności zawodowej w klasie II i III jest absolwentem gimnazjum lub 8-letniej szkoły podstawowej czyli posiada wykształcenie ogólne na II poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK), na II poziomie Europejskiej Ramy Kwalifikacji (ERK).

W części zatytułowanej – *“Nazwa kwalifikacji posiadanych przez uczestnika”* - możemy wpisać poziom II PRK dotyczący kształcenia ogólnego jak również zamieścić informację dotyczącą statusu ucznia w szkole branżowej I stopnia czy w technikum – że jest uczniem w szkole ..., kształcącym się w zawodzie ..., w którym wyodrębnione są kwalifikacje ...

Opracowując wniosek mobilności edukacyjnej dla ucznia planujemy wyjazd uczniów klas np. II czy III w branżowej szkole I stopnia, albo II, III czy IV w technikum.

W przypadku mobilności edukacyjnej uczniów technikum może okazać się, że na mobilność wysyłamy ucznia, który przystąpił już do egzaminu zawodowego z pierwszej kwalifikacji częściowej, której uzyskanie jest zaplanowane na danym poziomie 3 lub 4 PRK. Wówczas powyższa informacja powinna być zawarta w polu *“Nazwa kwalifikacji posiadanych przez uczestnika”*.

W polu *„Informacja nt. postępów uczestnika w odniesieniu do ścieżki kształcenia”* możemy zamieścić informację dot. efektów kształcenia pierwszej kwalifikacji zawodowej wyodrębnionej w zawodzie ucznia (jej symbol, oznaczenie, nazwę, poziom kwalifikacji częściowej), którą uczeń nabywa lub nabył, potwierdził na egzaminie zawodowym. Możemy zamieścić podobną informację dot. drugiej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie nauczonym (symbol, oznaczenie, nazwa, poziom kwalifikacji częściowej), możemy podać poziom kwalifikacji pełnej dla całego zawodu, który uczeń uzyska po zdaniu egzaminu zawodowego

Część 4.

W części 4. zatytułowanej *“Opis efektów uczenia się, które mają zostać osiągnięte podczas mobilności”*, możemy skorzystać z zapisów podstawy programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, wykorzystując dane jednostki efektów kształcenia, efekty kształcenia wraz z kryteriami oceniania przy opracowywaniu części zatytułowanej *„Nazwa jednostki (jednostek)/grup efektów uczenia się/części jednostek, które mają być osiągnięte”* oraz w części *“Efekty uczenia się, które mają zostać osiągnięte”*. Podajemy konkretne jednostki efektów kształcenia z podstawy programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego dla danego zawodu podając ich numer wraz z symbolem i oznaczeniem kwalifikacji, które mają być realizowane w czasie mobilności edukacyjnej.

Część 5.

W części 5. zatytułowanej *„Ocena i udokumentowanie”* w polu pt. *„Kiedy i w jaki sposób ocena zostanie udokumentowana?”* możemy zamieścić informację, że ocena zostanie dokonana w oparciu o Kartę oceny praktykanta oraz w oparciu o Indywidualny wykaz osiągnięć lub certyfikat Europass Mobilność. Karta oceny praktykanta oraz Indywidualny wykaz osiągnięć zostaną omówione poniżej.

Część 6.

W części 6 zatytułowanej *„Walidacja i uznanie”* w polu *“Przebieg procesu walidacji efektów uczenia się”* możemy zamieścić informację, że walidacja efektów uczenia się została dokonana w oparciu o kryteria weryfikacji opracowane do danego efektu kształcenia i zamieszczone w podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego. Walidacja może być dokonana poprzez m.in. rozmowę z praktykantem, obserwację pracy praktykanta, w oparciu o egzamin praktyczny z określonego zadania.

³ Załącznik V/VI-I Porozumienie o programie zajęć ECVET dla mobilności osób uczących się w ramach sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe w programie Erasmus+. Konkurs 2020 - <https://erasmusplus.org.pl/dokumenty/ksztalcenie-i-szkolenia-zawodowe/>

Przykład 3.**Karta oceny mobilności zawodowej****KARTA OCENY MOBILNOŚCI ZAWODOWEJ**

Imię i nazwisko ucznia: .....

Typ szkoły: Branżowa Szkoła I Stopnia / Technikum .....

Klasa: .....

Branża zawodowa: .....

Symbol i nazwa zawodu: .....

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie: .....

Miejsce odbywania mobilności zawodowej (stażu uczniowskiego, praktyki zawodowej)

Data mobilności: (od – do; bez dni przeznaczonych na podróż)

Ilość dni mobilności zawodowej: .....

Nazwa instytucji dokonującej oceny: .....

Nazwa instytucji wysyłającej ucznia: .....

Branża zawodowa				
Symbol i oznaczenie zawodu				
Symbol i nazwa kwalifikacji				
Jednostka efektów kształcenia (oznaczenie z podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego z 2019 r.)	Efekty kształcenia zawodowego	Kryteria weryfikacji dot. danego efektu kształcenia	Ocena osiągnięcia efektów kształcenia (danej jednostki efektów kształcenia)	
			TAK	NIE
XXX.YY.03. Umiejętności charakterystyczne dla kwalifikacji				
XXX.YY.04. Umiejętności charakterystyczne dla kwalifikacji				
XXX.YY.05. Umiejętności charakterystyczne dla kwalifikacji				
XXX.YY.06. Język obcy zawodowy				
XXX.YY.07. Kompetencje personalne i społeczne				

Sprawdzanie umiejętności i kompetencji nabytych podczas mobilności zawodowej odbywa się przez cały okres realizacji mobilności zawodowej (praktyki zawodowej, stażu uczniowskiego) na podstawie:

- ✓ obserwacji pracy ucznia;
- ✓ wykonania powierzonego zadania (.....);
- ✓ rozmowy podsumowującej;

Bożena Mayer-Gawron

Nie taki diabeł straszny – czyli w jaki sposób właściwie zaplanować i zrealizować mobilność z wykorzystaniem systemu ECVET?

- ✓ wizytacji w miejscu odbywania praktyki;
- ✓ sposobu prowadzenia dzienniczka mobilności.

Formy indywidualizacji pracy ucznia: dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb i możliwości ucznia.

Przy ocenie praktykanta stosuje się sześciostopniową skalę ocen:

celujący (6) wykonanie 27–28 zadań

bardzo dobry (5) wykonanie 24–26 zadań

dobry (4) wykonanie 20–23 zadań

dostateczny (3) wykonanie 14–19 zadań

dopuszczający (2) wykonanie 8–13 zadań

niedostateczny (1) wykonanie 0–7 zadań

Ocena końcowa: .....

Miejscowość, data .....

Podpis i pieczęć osoby upoważnionej do zaliczenia mobilności zawodowej:

Objaśnienie: **XXX.YY.07.** - XXX- symbol branży zawodowej, YY – symbol i oznaczenie kwalifikacji zawodowej wyodrębnionej w danym zawodzie, 07- numer kolejny jednostki efektu kształcenia danej kwalifikacji

Przykład 4.

Indywidualny wykaz osiągnięć ucznia dla danego zawodu z wykorzystaniem systemu ECVET

INDYWIDUALNY WYKAZ OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ DLA ZAWODU 311513 TECHNIK POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH z branży motoryzacyjnej (MOT), w którym wyodrębniono kwalifikacje:

MOT.02. Obsługa, diagnozowanie oraz naprawa mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych oraz MOT.06. Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych

SEKCJA I – DANE PRAKTYKANTA

IMIĘ I NAZWISKO

DATA I MIEJSCE URODZENIA

ADRES ZAMIESZKANIA

OBYWATELSTWO

TELEFON

ADRES E-MAIL

SEKCJA II – INSTYTUCJE WDRAŻAJĄCE PROGRAM KSZTAŁCENIA

II.1 INSTYTUCJA WYSYLAJĄCA (SZKOŁA)

Nazwa:

Typ instytucji: Szkoła Ponadpodstawowa

Technikum w .....

Klasa: .....

Bożena Mayer-Gawron

Nie taki diabeł straszny – czyli w jaki sposób właściwie zaplanować i zrealizować mobilność z wykorzystaniem systemu ECVET?

Adres:

.....

Telefon: +48

.....

Adres e-mail:

.....

Przedstawiciel prawny: Dyrektor,

.....

II.2 INSTYTUCJA PRZYJMUJĄCA (FIRMA)

Nazwa:

.....

Typ instytucji: podmiot gospodarczy, mikroprzedsiębiorstwo

Adres:

.....

Kraj:

.....

Telefon:

.....

Adres e-mail:

.....

Przedstawiciel prawny:

.....

SEKCJA III – INDYWIDUALNY WYKAZ OSIĄGNIĘĆ (wg podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego)

Nazwa zawodu: technik pojazdów samochodowych						
Symbol cyfrowy zawodu: 311513						
Symbol i nazwa kwalifikacji: MOT.02. Obsługa, diagnozowanie oraz naprawa mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych						
Blok zajęć / Jednostka efektów kształcenia	Efekty kształcenia	Czas szkolenia	Kryteria weryfikacji	Stopień w skali instytucji	Stopień w skali systemu ECVET	Punkty ECVET
	Uczeń:		Uczeń:			
MOT.02.3. Przeprowadzanie obsługi i konserwacji mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych	1) rozróżnia zespoły i podzespoły pojazdów samochodowych		1) klasyfikuje pojazdy samochodowe 2) klasyfikuje zespoły i podzespoły pojazdów samochodowych 3) opisuje budowę tradycyjnych i alternatywnych źródeł napędu pojazdów samochodowych, w tym spalinyowych, elektrycznych, hybrydowych 4) wyjaśnia budowę i zadania układów: napędowych, hamulcowych, kierowniczych, jezdnyc i elektrycznych 5) wyjaśnia budowę i zadania układów bezpieczeństwa i komfortu jazdy 6) wyjaśnia budowę i zadania nadwozi i ram			
MOT.02.3. Przeprowadzanie obsługi i konserwacji mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych	2) określa zasady działania podzespołów i zespołów stosowanych w pojazdach samochodowych		1) wyjaśnia zasadę działania tradycyjnych i alternatywnych źródeł napędu pojazdów samochodowych 2) wyjaśnia zasadę działania układów napędowych, hamulcowych, kierowniczych, jezdnyc, elektrycznych oraz bezpieczeństwa i komfortu jazdy			

MOT.02.3. Przeprowadzanie obsługi i konserwacji mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych	3) określa zasady eksploatacji pojazdów samochodowych		1) określa wymagania, jakie musi spełniać pojazd samochodowy w trakcie eksploatacji 2) opisuje czynniki wpływające na stan techniczny i trwałość pojazdu 3) rozróżnia rodzaje zużycia eksploatacyjnego pojazdów samochodowych 4) dobiera samochodowe materiały konserwacyjne i eksploatacyjne 5) określa sposoby zapobiegania nadmiernemu zużyciu eksploatacyjnemu pojazdów samochodowych 6) stosuje zasady eksploatacji pojazdów samochodowych			
	(...)		(...)			
MOT.02.3. Przeprowadzanie obsługi i konserwacji mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych	12) stosuje specjalistyczne oprogramowanie komputerowe wspomagające obsługę i konserwację mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych		1) korzysta z programów komputerowych wspomagających wyszukiwanie informacji o obsłudze i konserwacji urządzeń i instalacji elektrycznych oraz elektronicznych pojazdów samochodowych 2) korzysta z programów komputerowych wspomagających wyszukiwanie urządzeń i instalacji elektrycznych oraz elektronicznych pojazdów samochodowych różnych producentów 3) wykonuje obsługę i konserwację urządzeń i instalacji elektrycznych oraz elektronicznych pojazdów samochodowych z wykorzystaniem programów komputerowych			
Blok zajęć / Jednostka efektów kształcenia	Efekty kształcenia	Czas szkolenia	Kryteria weryfikacji	Stopień w skali instytucji	Stopień w skali systemu ECVET	Punkty ECVET
	Uczeń:		Uczeń:			
MOT.02.4. Diagnostowanie stanu technicznego mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych	1) przyjmuje pojazd samochodowy do diagnostyki elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych		1) rozróżnia dokumentację przyjęcia pojazdu samochodowego do diagnostyki 2) wypełnia zlecenie serwisowe 3) sporządza kartę oceny stanu pojazdu samochodowego podczas przyjęcia pojazdu samochodowego do diagnostyki 4) zapisuje informacje uzyskane od klienta w dokumencie przyjęcia pojazdu samochodowego do diagnostyki 5) stosuje procedury serwisowe w trakcie przyjmowania pojazdu samochodowego do diagnostyki 6) określa czas wykonania diagnostyki na podstawie zakresu diagnostyki w programie komputerowym 7) szacuje koszty diagnostyki pojazdu samochodowego			
MOT.02.4. Diagnostowanie stanu technicznego mechatronicznych	(...)					

systemów pojazdów samochodowych						
MOT.02.4. Diagnostowanie stanu technicznego mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych	4) przygotowuje pojazd samochodowy do diagnostyki elektrycznych i elektronicznych układów		1) zabezpiecza pojazd samochodowy przed uszkodzeniem lub przemieszczeniem na stanowisku diagnostycznym 2) oczyszcza pojazd samochodowy z zabrudzeń przed diagnostyką elektrycznych i elektronicznych układów 3) wskazuje elektryczne i elektroniczne układy pojazdów samochodowych podlegające diagnostyce			
MOT.02.4. Diagnostowanie stanu technicznego mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych	9) przekazuje pojazd samochodowy po diagnostyce elektrycznych i elektronicznych układów wraz z dokumentacją		1) przekazuje klientowi informacje dotyczące wykonanej diagnostyki elektrycznych i elektronicznych układów pojazdu samochodowego 2) wydaje dokumentację wykonanej diagnostyki elektrycznych i elektronicznych układów pojazdu samochodowego 3) wydaje pojazd samochodowy po wykonanej diagnostyce układów elektrycznych i elektronicznych			
Blok zajęć / Jednostka efektów kształcenia	Efekty kształcenia Uczeń:	Czas szkolenia	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Stopień w skali instytucji	Stopień w skali systemu ECVET	Punkty ECVET
MOT.02.5. Wykonywanie napraw mechatronicznych układów pojazdów samochodowych	1) wypełnia dokumentację związaną z przyjęciem pojazdów samochodowych do wykonywania napraw mechatronicznych układów pojazdów samochodowych		1) zapisuje informacje uzyskane od klienta w dokumencie związanym z przyjęciem pojazdu samochodowego do naprawy elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych 2) stosuje procedury przyjęcia pojazdów samochodowych do naprawy elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych 3) szacuje czas i koszty wykonania naprawy elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych 4) wypełnia zlecenie serwisowe naprawy elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych 5) sporządza kartę oceny stanu pojazdu samochodowego przyjmowanego do naprawy elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych 6) stosuje programy komputerowe do wykonania dokumentacji przyjęcia pojazdu samochodowego do naprawy elektrycznych i elektronicznych układów			
MOT.02.5. Wykonywanie napraw mechatronicznych układów	11) wykonuje montaż elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych		1) ustala kolejne czynności do wykonania montażu elementów elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych			

pojazdów samochodowych			<p>2) dobiera materiały do wykonania montażu elementów elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych</p> <p>3) montuje elektryczne i elektroniczne układy pojazdów samochodowych</p> <p>4) zabezpiecza montowane elementy elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych przed uszkodzeniem podczas montażu</p> <p>5) sprawdza prawidłowość wykonanego montażu</p>			
MOT.02.5. Wykonywanie napraw mechatronicznych układów pojazdów samochodowych	14) przekazuje pojazd samochodowy po naprawie elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych wraz z dokumentacją		<p>1) przygotowuje pojazd samochodowy do wydania po naprawie elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych</p> <p>2) przekazuje klientowi informacje dotyczące wykonanej naprawy pojazdów samochodowych wraz z kosztorysem i dokumentem sprzedaży</p> <p>3) informuje klienta o gwarancji po naprawie pojazdów samochodowych</p> <p>4) sporządza dokumentację gwarancyjną i pogwarancyjną</p> <p>5) przekazuje klientowi informacje o stanie technicznym pojazdów samochodowych</p> <p>6) wydaje pojazd samochodowy po wykonanej naprawie elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych</p>			
Blok zajęć / Jednostka efektów kształcenia	Efekty kształcenia Uczeń:	Czas szkolenia	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Stopień w skali instytucji	Stopień w skali systemu ECVET	Punkty ECVET
MOT.02.6. Język obcy zawodowy	1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych) umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: <p>a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem</p> <p>b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie</p> <p>c) z dokumentacją związaną z danym zawodem</p> <p>d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie</p>		1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: <p>a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy</p> <p>b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych</p> <p>c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych</p> <p>d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych świadczonych usług, w tym obsługi klienta</p>			

MOT.02.6. Język obcy zawodowy	<p>2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka</p> <p>b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową)</p>		<p>1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu bądź fragmentu wypowiedzi lub tekstu</p> <p>2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje</p> <p>3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu</p> <p>4) układa informacje w określonym porządku</p>			
MOT.02.6. Język obcy zawodowy	<p>3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję)</p> <p>b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)</p>		<p>1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi</p> <p>2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady)</p> <p>3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko</p> <p>4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze</p> <p>5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji</p>			
MOT.02.6. Język obcy zawodowy	4) uczestniczy w rozmowie w typowych		1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę			

	<p>sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym podczas rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, email, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p>		<p>2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia</p> <p>3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób</p> <p>4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi</p> <p>5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe</p> <p>6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji</p>			
MOT.02.6. Język obcy zawodowy	<p>5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisanego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p>		<p>1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)</p> <p>2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym</p> <p>3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub w tym języku obcym nowożytnym</p> <p>4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację</p>			
MOT.02.6. Język obcy zawodowy	<p>6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową:</p> <p>a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad nauką języka obcego nowożytnego</p> <p>b) współdziała w grupie</p> <p>c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym</p>		<p>1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego</p> <p>2) współdziała z innymi osobami realizując zadania językowe</p> <p>3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych</p> <p>4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy</p> <p>5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa</p> <p>6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa</p>			

	d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne		innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne			
(...)						

SEKCJA IV – SKALA OCEN**IV.1 STOPIEŃ W SKALI INSTYTUCJI**

6,0 = excellent / celujący	Correlate to the ECVET grade A
5,0 = very good / bardzo dobry	Correlate to the ECVET grade B
4,5 = good plus / dobry plus	Correlate to the ECVET grade C
4,0 = good / dobry	
3,5 = satisfactory plus / dostateczny plus	Correlate to the ECVET grade D
3,0 = satisfactory / dostateczny	
2,0 = sufficient / dopuszczający	Correlate to the ECVET grade E
1,0 = unsatisfactory / niedostateczny	Correlate to the ECVET grade F or FX

IV.2 STOPIEŃ W SKALI ECVET

A	EXCELLENT – outstanding performance with only minor errors	CELUJĄCY – wybitne osiągnięcia, z niewielkimi błędami
B	VERY GOOD – above the average standard with some errors	BARDZO DOBRY – wyniki znacznie powyżej średniego standardu z niewielkimi błędami
C	GOOD – generally sound work with a number of notable errors	DOBRY – praca generalnie solidna z kilkoma znaczącymi błędami
D	SATISFACTORY – fair but with significant shortcomings	DOSTATECZNY – praca do przyjęcia, lecz ze znacznymi błędami i brakami
E	SUFFICIENT – performance meets the minimum criteria	DOPUSZCZAJĄCY – praca i wyniki spełniają minimalne kryteria
F X	FAIL – some work required before the credit can be awarded	NIEDOSTATECZNY – punkty będzie można przyznać po uzupełnieniu pewnych braków
F	FAIL – considerable further work is required	

SEKCJA V – ZATWIERDZENIE OSIĄGNIĘĆ PRAKTYKANTA

Instytucja wysyłająca (szkoła)	Instytucja przyjmująca (Firma)
PIECZĘĆ INSTYTUCJI I PODPIS PRAWNEGO REPREZENTANTA	PIECZĘĆ INSTYTUCJI I PODPIS PRAWNEGO REPREZENTANTA

Przedstawione materiały jak i informacje zawarte w artykule mogą wspomóc szkoły w opracowywaniu dokumentacji projektowej dot. wykorzystania w projekcie systemu ECVET, przyczynić się do wysokiej jakości realizowanego projektu a tym samym wysokiej jakości realizowanej mobilności edukacyjnej.